

Het openbaar onderwijs in Wognum

Schets van het openbaar onderwijs in Wognum van 1954 tot 1978

Aan het verzoek van historische stichting 'De Cromme Leek' om iets te vertellen over het reilen en zeilen van de openbare basisschool tijdens mijn onderwijsperiode in Wognum, wil ik graag voldoen.

langzamerhand toenam. Voor de R.K. scholen - jongens- en meisjesschool - uiteraard wat meer dan voor de openbare school. Ons aantal leerlingen kwam toen uit op ± 60 en heeft

Foto 1946.
De Openbare Lagere
School aan de
Raadhuisstraat

In 1954 begon ik mijn werkzaamheden als hoofd van de openbare lagere school in het oude schoolgebouw aan de Raadhuisstraat. Voor ons gezin was de ambtswoning bestemd, die naast de school staat. De schoolbevolking bestond destijds uit kinderen van hoofdzakelijk autochtone ouders met kleine - grotendeels niet katholieke - gezinnen. Vanwege de toen nog gangbare overloop van platteland naar stad liep de school in leerlingenaantal langzaam terug. Er kwamen jaarlijks minder leerlingen bij dan eraf gingen. Van nieuwbouw was toen nog geen sprake. Terwijl er vóór mijn tijd nog een openbare driemansschool was, kreeg ik te maken met een tweemansschool die 54 leerlingen telde. Dit aantal liep de eerste jaren terug tot ± 40 leerlingen. Als dit proces was doorgedaan, dan zou beneden de wettelijk gestelde grens van 31 leerlingen een éénmansschool zijn ontstaan.

Gelukkig doemde er wat licht op aan de horizon: de import deed zijn intrede en de gemeente liet de eerste nieuwbouwwoningen vrijrijzen. De uitbreiding begon met de aanleg van de Lindenlaan. Daarna ontstonden achtereenvolgens de Burg. Commandeurlaan en de Jan Schagenlaan. Deze nieuwbouw had zich in enkele jaren ontwikkeld, waardoor jonge gezinnen zich weer in Wognum konden vestigen. Het gevolg was dat de groei van het aantal leerlingen

zich een aantal jaren stabiliseerde, totdat er opnieuw gebouwd werd. Het Zangerskwartier onstond met de J. Kwastlaan, W. Saallaan, A. Magneelaan en Sportlaan. Aansluitend volgden de zijstraten van de Nieuweweg, zoals Emmalaan, Wilhelminalaan en Julianalaan.

Het betekende een duidelijke toename van de bevolking, zodat ons leerlingenaantal tot boven de 78 steeg, de limiet voor een derde leerkracht. Het gevolg was dat de Nutskleuterschool, die jarenlang het derde lokaal had mogen gebruiken van het gemeentebestuur, moest uitwijken naar het noodlokaal dat naast het achterspeelplein werd gebouwd. Inmiddels was door de regering een wetsontwerp aangenomen, waardoor de private kleuterscholen in aanmerking kwamen voor de gebruikelijke financiële regeling van de overheid. Zodoende werden ze volgens de wet gelijkgesteld met openbare en bijzondere scholen.

Explosieve groei

Na de bouw van de wijken Koppenhoeve, Schoutplaats en Mandrill begon het aantal leerlingen van openbare kleuter- en lagere school explosief te groeien. Een vierde leerkracht werd benoemd voor de openbare lagere school. Een vijfde en zesde

zouden spoedig volgen, evenals een tweede kleuterleidster.

Opnieuw moesten de kleuters uitwijken naar een andere lokaliteit, nl. het oude gebouw van de katholieke kleuterschool.

Het gemeentebestuur had inmiddels plannen uitgewerkt om over te gaan tot de noodzakelijke bouw van een nieuwe geïntegreerde openbare basisschool, dat wil zeggen dat openbare kleuter- en lagere school onder één dak kwamen en één onderwijsstelsel zouden vormen met acht groepen.

Dit gebouw bestond daarom uit 8 lokalen en verrees op de huidige plek in de Boogerd.

Twee lokalen plus een speelruimte waren bestemd voor de groepen 1 en 2, de voormalige kleuterschool; en zes lokalen annex gemeenschapsruimte voor de groepen 3 tot en met 8, voorheen de lagere school. De nieuwe school werd geopend in september 1975 en kreeg de naam 'De Speelwagen', genoemd naar het gelijknamige tijdschrift van de Historische

Meester Buitink sluit, met een wat weemoedige blik, voor het laatst de deur van de oude openbare lagere school aan de Raadhuisstraat. Dit gebouw werd naderhand in gebruik genomen als peuterspeelzaal De Speelboet. Op 3 maart 1995 is het door de gemeente verkocht aan de familie J. de Jong.

Genootschappen in Hollands Noorderkwartier (verscheen van 1946 tot 1955).

Enkele jaren later moest De Speelwagen - vanwege de verregaande nieuwbouw - nog worden uitgebreid met twee lokalen. Ook de Hiëronymusschool kreeg in die tijd een nieuw schoolgebouw.

Stokslaan

In een periode van twintig jaar was er veel veranderd in Wognum. Fruittuinen, akkers en weidegrond hadden plaats moeten maken voor o.a. nieuwe woonwijken en moderne scholen.

Een integratie van autochtone en nieuw ingekomen bewoners heeft plaatsgevonden. Mede door middel van voorlichting in dorps- en gemeentebladen is een betere oriëntatie en samenwerking ontstaan.

Tussen de openbare en R.K. school groeide een normale verstandhouding onder de jeugd. Ik herinner mij nog dat in mijn beginperiode in Wognum geen vriendschappelijke verhouding tussen de beide scholen bestond.

Sommige jongens van de openbare en katholieke jongensschool stonden nu en dan vóór schooltijd elkaar met stokken op te wachten en menig tik werd dan uitgedeeld.

Toen ik op een middag ging kennismaken met mijn collega van de jongensschool kwam onder meer het stokslaan ter sprake. We waren het al gauw met elkaar eens om het euvel meteen goed aan te pakken. We spraken af om de 'belhamels', met wie praten geen resultaat opleverde, na schooltijd een half uurtje in de klas te laten wachten tot alle kinderen thuis konden zijn.

Die maatregel hebben we een maand volgehouden en weliswaar gebeurde het opwachten nog wel eens op afstand van de school, maar na ± twee maanden kwam er toch een eind aan.

De viering van de jaarlijkse Koninginnedag, die georganiseerd werd door het Oranje-comité in samenwerking met het onderwijzend personeel, maar ook de gezamenlijke sportdagen, begonnen toen al de sfeer te verbeteren.

De integratie in ons dorp heeft geen nadelige invloed gehad. Het heeft de jeugd juist gelegenheid gegeven meerdere facetten van elkaars gedrag te leren kennen. En wanneer ouders daaraan willen meewerken, kan dit samengaan alleen maar positief resultaat opleveren. Ook na mijn pensionering in 1978 heb ik mogen ondervinden dat het in Wognum niet slecht gesteld is met de hedendaagse schooljeugd, incidentele gevallen daargelaten.

Zo kunnen verschillen van levenswijze, cultuur en godsdienst toch een gemeenschappelijke band doen ontstaan.

<<